

Arabieren erkennen Israël wel, maar Israël erkent niet zijn eigen grenzen

Als adviseur van grote concerns reist Leo Kwartan al vele jaren door het Midden-Oosten. Eerdere Optiek-bijdragen leverden een stroom aan vragen op en reacties. Hier zijn visie op de brandhaard van de wereld

» Leo Kwartan

De stichting van de staat Israël mag gerust een historische blunder genoemd worden. Als Groot-Brittannië er in 1917 niet mee had ingestemd dat joodse emigranten zich mochten vestigen in het latere mandaatgebied Palestina, was de regio veel ellende bespaard gebleven. Er was geen Israël geweest, en dus ook geen Palestijns-Israëliësch conflict dat bijna honderd jaar later nog steeds mensenlevens verwoest, de politieke verhoudingen tussen landen verziekt en ideologische voeding geeft aan een wereldwijd terrorisme dat ons allen bedreigt.

Desondanks wordt het bestaansrecht van Israël door de grote meerderheid van de Arabieren vandaag de dag als een voldongen feit geaccepteerd. Dat betekent overigens niet dat Israël geliefd is in de Arabische wereld. Het barst er van de holocaustontkenners. *De Protocollen van de Wijzen van Zion* is een geliefd boek. Saudi-Arabië blokkeert de website van de Anne Frankstichting en Barbie mag als zionistische hoer de speelgoedwinkels niet in. Zelfs Mohammed B., verdacht van de moord op Theo van Gogh, putte voor zijn antisemitische inspiratie uit een website die gelinkt was aan Hamas.

Dit antisemitisme is hoogst irritant, maar valt in het niet bij de positieve kant van de zaak. Want de meeste Arabieren hebben het bestaan van Israël al lang erkend. Hoe vaak heeft de Arabische Liga zich niet uitgesproken voor een tweestatenoplossing? Ook de vredesverdragen die Israël gesloten heeft met Egypte, Jordanië en, jawel, de Palestijnen zijn feiten. Tunesië en Marokko hebben ooit kantoren geopend in Israël. Israël heeft, officieus weliswaar, een vertegenwoordiging in Qatar. De Arabische tv-zender Al-Jazeera heeft correspondenten in Israël en wilde begin dit jaar premier Sharon interviewen, maar hij liet op het laatste moment verstek gaan.

Deze feiten worden door de aanhangers van Israël echter genegeerd. De bottom line van hun argument is het bestaansrecht van Israël, meestal gevolgd door de constatering dat Arabieren nooit in staat zullen blijken dat te erkennen. Dat is een emotioneel en onzuiver, maar niettemin hardnekkig argument. Dat geldt ook voor de archeologische argumenten, waarmee het bestaansrecht van Israël doorgaans wordt geschraagd. 'De Israëli's zijn de autochtone bewoners', reageerde een briefschrijver uit Londen

verontwaardigd na mijn constatering dat de Palestijnen het risico lopen net als de indianen van Noord-Amerika te worden weggevaagd door een technisch veel geavanceerdere kolonistencultuur. 'Zoals u ongetwijfeld weet', vervolgde hij, 'was Jezus een jood die in de tweede joodse tempel rondliep, enige eeuwen voordat Mohammed geboren was.'

Ik zal hier niet het verschil uitleggen tussen etniciteit en religie, noch het bestaan van de Messias proberen te ontcrachten, maar een ding moet duidelijk zijn: de vraag 'wie was hier het eerst' is irrelevant. De bedenkers voeren de discussie met emoties, en niet met rationele argumenten, waardoor hun bijdrage nihil is. Ze kunnen beter een voorbeeld nemen aan het pragmatisme van de meeste Arabieren, die zeggen: 'Israël heeft de Palestijnen groot onrecht aangedaan. We haten Israël, maar we kunnen er niets tegen ondernemen. Dus laten we er het beste van maken.'

Israël zelf stelt bitter weinig tegenover dit Arabische pragmatisme. Natuurlijk

Positief scenario: een onafhankelijk Gaza sluit vrede met Israël

doet Sharon zo nu en dan een plichtmatige oproep tot vrede met de Arabische burens, maar dat heeft niets om het lijf zolang territoriale concessies uitblijven.

Het probleem in het Midden-Oosten is dan ook niet Arabische erkenning van Israël, maar erkenning door Israël van zijn eigen grenzen. Over territoriale compromissen is de joodse staat diep verdeeld. De elkaar opvolgende regeringen van rechtse en linkse signatuur hebben van Israël een onberekenbare onderhandelingspartner gemaakt, die het vredesproces laat gijzelen door het onstuitige politieke klimaat in het land.

Een voorbeeld zijn de Oslo-akkoorden, die in 1993 werden gesloten door de linkse Arbeidspartij, maar vervolgens zorgvuldig ondermijnd door de nationalisten van Likoeid, die in 1996 weer aan de macht kwamen. Dat Hamas en de islamitische jihad er evenzeer alles aan deden om de vrede op te blazen, is een

feit. Het verschil is alleen dat zij buitengesloten waren van het vredesproces, terwijl de Israëliëse staat zich er juist aan had geëngageerd. Nu de Oslo-akkoorden dood zijn, probeert Likoeid, althans dat deel dat achter premier Sharon staat, zijn eigen oplossing aan de Palestijnen op te leggen.

In zijn recente toespraak voor de Knesset, waarin hij vroeg om steun voor zijn plan de joodse nederzettingen in de Gazastrook te ontruimen, zei Sharon: 'Ik ben er vast van overtuigd dat deze terugtrekking Israëls greep zal versterken op gebied dat essentieel is voor onze overleving.' Het gebied waarover Sharon sprak, was de Westelijke Jordanoever waar zich sinds 1967 zo'n 230.000 kolonisten hebben gevestigd in meer dan 300 nederzettingen. Dat mogen er nu best meer worden, redeneerde de premier.

Sharon verdedigde zijn eenzijdige stap door te stellen: 'Spijtig genoeg hebben we geen partner aan de andere kant waarmee we een werkelijke dialoog kunnen voeren om tot een vredesakkoord te komen.' Daarin heeft hij natuurlijk gelijk. Israël heeft die gesprekspartners over de afgelopen jaren zelf geliquideerd of gevangen gezet of, zoals in het geval van Arafat, 'irrelevant gemaakt'. Wat betreft Israëls verantwoordelijkheid voor de Palestijnen, was Sharon kort: 'We willen niet permanent heersen over miljoenen Palestijnen die zich elke generatie verdubbelen.'

En dus moeten de 1,3 miljoen Palestijnen in Gaza het zelf maar uitzoeken. De kans is groot dat het gebied afglijdt tot chaos en anarchie, waarbij PLO'ers, islamisten en lokale krijgsheren elkaar bestrijden. De dood van Arafat maakt de zaak nog onzekerder. Er is echter ook een positiever scenario denkbaar, waarbij een jonge, krachtige leider van het type Mohammed Dahlan, voormalig hoofd van een van Arafats veiligheidsdiensten, snel de macht grijpt, orde op zaken stelt en een separate 'Gaza-vrede' sluit met Israël. Vervolgens zou het niet onmogelijk moeten zijn om de Gazastrook om te ontwikkelen tot een redelijk welvarende vrijhandelszone, waar zakenleven en toerisme gedijen.

Ik denk dat de Palestijnen pragmatisch genoeg voor zijn voor zo'n oplossing. Over Israël heb ik m'n twijfels.

Leo Kwartan is arabist en adviseur voor ondernemingen die opereren in het Midden-Oosten, e-mail: leo.kwartan@wxs.nl

